І чужому научайтесь,
Своого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го КВІТНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 13, 1967 No. 66. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Середа, 12 квітня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ЧІЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ Едуардо Фрей заявив, що країни Латинської Америки мусять самі себе впродовж найближчих десятьох років зреволюціонізувати добровільно, бо як цього не зроблять, то настане насильна тоталітарна революція. Президент Фрей заявив, що він цю думку буде обстоювати на Конференції Президентів Американських Держав в Пунта дель Есте в Уругваї. Вже у вівторок президент Фрей мав бачитися з президентом Джансоном, який пребув до Уругваю того ж дня перед полуднем. Але проти плянів Фрея виступають президенти великих держав Аргентини, Бразилії і Мехіко.

В ПУНТА ДЕЛЬ ЕСТЕ В УРУГВАЇ, де відбувається Конференція Президентів Американських Держав, збільшено засоби безпеки так, що ніхто не сміє появитися на вулиці без значка на сурдуті та без потрібних леґітимацій, бо його зараз заарештують. В Монтевідео на летовищі можуть осідати тільки ті літаки, які привозять президентів або їхніх співробітників. Половина всіх збройних сил Уругваю, які нараховують 12,700 вояків, стоять в Пунта дель Есте. Там зібрана вся поліція Уругваю. Крім того понад там аґентів всіх 18-ох держав, президенти яких беруть участь в Конференції. 100 миль від Монтевідео на головному шляху контролюють всіх осіб та шукають в них за зброєю.

УРЯДОВІ АҐЕНЦІЇ ЗАЯВИЛИ, що Уряд не буде брати участи в продукції електричного авта для торговельних цілей. Департамент Торгівлі висловився проти, щоб Уряд допомагав продукувати електричні авта. Федеральна Комісія для справ електрики домагається, щоб Уряд фінансував такі авта. Представники Департаменту Оборони і Департаменту Міських і Мешканевих Справ виявили, що вони вирішать цю справу аж тоді, коли будуть закінчені студії над будовою електричного авта. Сенатська Торговельна Комісія і Сенатська Підкомісія в справі занечищенного повітря ведуть переслухання в справі продукції авта, яке порушувала б електрична енерґія. Це авто мало б зменшити занечищення повітря газами, що їх випускають теперішні авта, порушувані газоліною.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПОВІДОМИВ, що в червні ц.р. до військової служби покличуть 19,800 рекрутів. Всі вони призначені для армії, бо інші роди зброї: летунство, фльота і морська піхота мають доволі добровольців. В травні мають покликати до війська 18,000. В січні число рекрутів становило 15,000, в лютому — 10,900 і в березні — 11,400. Минулого року в травні число рекрутів виносило 49,200 і це було найбільше число з минулого року. В грудні 1966 покликали 12,100. Секретар оборони Роберт Мекнамара заповів був на початку цього року, що в 1967-му році менше покличуть до військової служби, як в попередньому 1966-му році.

РОЗДРІБНИЙ ПРОДАЖ ТОВАРІВ В БЕРЕЗНІ ц.р. становив рекордово високу суму 26,474,000,000 дол., на 3 відсотки більше, як в лютому ц.р. і на 4 відсотки більше в порівнянні з березнем 1966-го року, коли він виносив 25,536,000,000 дол. Про це звітує Департамент Торгівлі. Урядові економісти передбачають дальше збільшення роздрібного продажу в квітні ц.р. Це все вказує на те, що економіка ЗДА при кінці цього року знов буде збільшуватися в швидкому темпі, як в перших місяцях цього року. Так передбачають урядові економісти. Запроєктоване Урядом збільшення на 6 відсотків прибуткових податків досі не здійснилося, бо економіка почала збільшуватися в меншому темпі, як передбачалося.

У СВІТІ

КОНҐРЕСОВА ПАРТІЯ В ІНДІЇ ПРИЗНАЧИЛА дотеперішнього віце-президента д-ра Закіра Гуссайна, як кандидата на президента, а губернатора одної з індійських провінцій В. В. Гірі на віце-президента. Опозиція запропонувала на президента Індії голову Найвищого Суду Губбу Рао. Вибори Президента й віце-президента переводить окрема Рада електорів, яка складається з репрезентантів центрального парляменту і автономних провінційних соймів. Керівна Конґресова партія має тільки дуже невеличку більшість у тій колеґії. Коли б вибори 6 травня ц.р. принесли поразку кандидата Конґресової партії, то автоматично впав би також уряд Індіри Ґанді.

У БРЮССЕЛІ ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ шістьох міністрів закордонних справ членських держав Европейської Економічної Спільноти, як також Европейської Спільноти атомової енерґії. Обмірковано американсько-совєтський проєкт договору проти поширення атомової енерґії. Загальний спротив викликала точка, що признавала право Міжнародній Комісії атомової енерґії вести контролю неатомових держав, які пристануть до договору, в такому випадку Совєти використають ті контролі для своїх шпигунських цілей. Франція була заступлена на нарадах про атомовий договір тільки обсерватором.

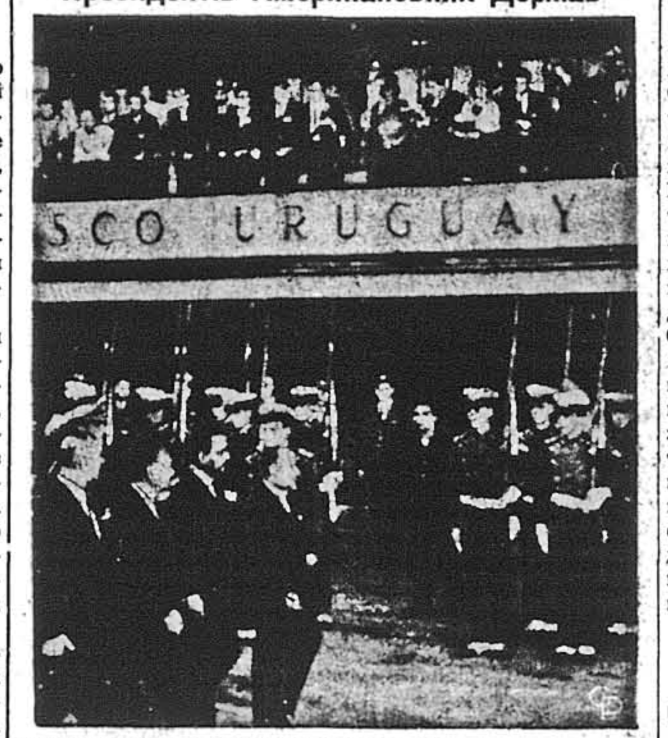
ЦЕЙЛОН ЗАПРОПОНУВАВ, щоб Північний і Південний В'єтнам „без сторонного втручання" самі в безпосередніх розмовах старалися полагодити В'єтнамський конфлікт і закінчити війну. Цейлонський уряд заявив готовість облегчити технічно зустріч представників обох В'єтнамів. Генеральний Секретар Об'єднаних Націй У Тант, який 10 квітня відвідав Цейлон, підтримав той проєкт. Він прибув з Цейлону до Індії.

У БРИТАНІЇ РОЗПОЧАЛИСЯ самоуправні вибори до ґромадських і міських рад. Вони політично важливі тим, що можуть становити покажчик настроїв: чи Партія Праці, яка перебуває при владі, зберегла свою популярність, чи її втратила. Особливий виборчий бій йтиме за міську раду у самому Лондоні, де тепер на 100 радних — лейбористи мають 64-ох.

КОМАНДАНТ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО ЛЕТУНСТВА МЕРДЕХАЛЬ ГОД СТАВ ГЕНЕРАЛОМ — в нагороду за перемогу в летунській битві з сирійськими літаками у кордонній смузі, при чому ізраїльські літаки збили 6 сирійських бомбардувальників совєтського типу „МІҐ". Ізраїльський парлямент (кнессет) рішив заступити всі теперішні дерев'яні й глиняні будинки в кордонній смузі — кам'яними та модернізувати там протилетунські сховища.

МОНАРХІСТИ В СЕРЕДНЬО-СХІДНІЙ АРАБСЬКІЙ КРАЇНІ ЄМЕНІ ТВЕРДЯТЬ, що їх військо вбило в останніх сутичках з єгипетським військом, яке стаціоноване в Ємені задля підтримки тамошнього лівo-республіканського, слуханого Єгиптові уряду, 320 єгипетських вояків, поранили 400 й знищили три танки та 17 панцирних авт. Це мало статися впродовж минулого місяця. Прихильників скиненого монарха підтримують Савді Арабія і Йорданія — проти Єгипту.

В Пунта дель Есте почалася Конференція Президентів Американських Держав

УРУГВАЙ ВІТАЄ ПРЕЗИДЕНТІВ. До перших, що приїхали на конференцію президентів американських держав в Пунта дель Есте, належали президенти: Марко Роблес (Панама), Освальдо Льопез (Гондурас) і Фідель Санхез (Ель Салвадор). На летовищі їх зустрів уругвайський президент Оскар Хестідо і всіх їх видно, як проходять біля почесної сторожі.

Пунта дель Есте, Урагвай. — 12-го квітня тут почалася триденна Конференція Президентів Американських Держав, в якій беруть участь голови латинно-американських країн і президент ЗДА Джансон. Президенти прибували без парад на летовище в Монтевідео, звідки зі своїми дорадниками відїжджали до недалекої літниковкої надморської оселі Пунта дель Есте. Президент Л. Б. Джансон не склав жадної заяви після приїзду, тільки подякував за щирий привіт кількома еспанськими словами. Він давніше заявляв, що турбується справою цієї Конференції, де мають вирішити справу спільного торговельного ринку, який мав би почати діяти вже від 1970-го року, і мав би бути завершений впродовж 15-ох років, це значить до 1985-го року. Джансон вже конферував із мехіканським президентом Густавом Діязом Ордазом. Міністри закордонних справ американських держав і державний секретар Дін Раск в основному прийшли до порозуміння в справі спільного торговельного ринку, який має називатися Економічною Інтеґрацією і Промисловим Розвитком. Згідно з пляном цей спільний ринок має причинитися до збільшення економік латинських країн. ЗДА обіцюють фінансову допомогу латинським державам, але самі не будуть належати до цього ринку. В Латинській Америці вже існують два районові господарські об'єднання і вони мають бути основою до спільного ринку, що мав би охопити цілу Західню Півкулю.

Павелл перевибраний на конґресмена, діставши 86 відсотків відданих голосів

Ню Йорк. — 11-го квітня у 18-ій виборчій окрузі відбулися додаткові вибори, бо Палата Репрезентантів позбавила була конґресмена демократа Адама Клейтона Повелла мандату за те, що він зловживав урядовими фондами, бувши головою Палатної Комісії Освіти і Праці. Повелл перебуває в Бікіні на Багамських островах, бо йому грозить заарештування в Ню Йорку. Він не вів жадної виборчої кампанії, але виграв вибори величезною більшістю, діставши 86 відсотків всіх відданих голосів. Він дістав 27,900, його двоє противників діcтали: республіканка Люсілл Вільямс — 4,091, а соц. Ервін Ф. Ерлінґ — 427. Неґритянські виборці масово голосували на Повелла, бо він втішається популярністю в цій окрузі, де він займає пост конґресмена вже 22 роки. Не знати, що зробить Палата Репрезентантів, чи знов позбавить його місця в Конґресі, чи помириться з дійсним станом, і Повелл буде виконувати обов'язки конґресмена.

Елізабет Тейлор і Пол Скоффілд — дістали „Оскара", як найкращі актори

Санта Моніка. — В понеділок 10 квітня відбулася щорічна найбільша маніфестація фільмового світу, коли була 39-та з черги роздача „Оскарів" — малих статуеток, як найвищої нагороди у світі фільму. Майстром церемонії був, як вже втретє щорку, Боб Гоуп, а між 2.800 гістьми був також губернатор Каліфорнії, сам недавній фільмовий актор — Роналд Ріґен. Першу нагороду, як найкращий актор в минулому році, дістав англійський артист Пол Скоффілд за свою ролю у фільмі „Людина на всі сезони", та Елізабет Тейлор за свою ролю у фільмі „Хто боїться Вірджінії Вулф". Найбільшу овацію дістала фільмова артистка Патрісія Ніл, яка два роки тому дістала важкий мізковий удар та своєю силою волі чимало причинилася до видужання. Елізабет Тейлор є одною з шістьох артисток, що дістали вже двічі „Оскари" — перший раз була нагороджена у 1960 році. Вона була неприявна, бо бере участь у новому фільмі в Европі, а постійно мешкає у Лондоні. Зате приявними були численні закордонні артисти, між ними дві сестри Ванесса і Линн Редґрейв, англійки, що були теж кандидатками до „Оскара", польська фільмова артистка Іда Камінська й інші. Роздано багато нагород — найкращим акторам у побічних ролях, найкращому фільмові, найкращу музику, кольор, звук і т. п.

● Індійський міністр здоров'я і родинного планування, д-р Срінаті Чанхрасекар, заповів радикальні заходи уряду проти надмірного зросту населення. Він виявив, що в Індії, яка нараховує 500 мільйонів людей, щорічно прибуває дальших 13 мільйонів, що рівняється катастрофі тієї країни.

Москва й Пейпінґ погодились щодо перевозу достав Північному В'єтнамові

Вашинґтон. — З урядових кіл Америки подано до преси вістку, що між Совєтським Союзом і Комуністичним Китаєм прийшло до порозуміння в справі транзиту совєтських достав Північному В'єтнамові через китайську територію. Ще недавно совєтська преса гостро атакувала Комуністичний Китай, що той робить всілякі труднощі воєнним доставам з Совєтського Союзу Північному В'єтнамові, а то й зупиняє ті транспорти, частинно краде їх або пошкоджує, забираючи, наприклад, частини складної зброї, без яких вона взагалі не придатна. Ті закиди від якогось часу припинилися. На полагодження цієї справи наполягав Північний В'єтнам і до порозуміння дійшло на тай базі, що з хвилиною, коли совєтський транспорт переступає кордон до Китаю — переймає його зразу північно-в'єтнамське представництво й далі опікується тим транспортом. Однак те порозуміння не охопило взагалі допомоги Північному В'єтнамові, себто плянування і співпрацю. За коментарями американської преси московсько-китайське порозуміння щодо транзиту достав до Північного В'єтнаму прийшло внаслідку зросту впливів комуно-китайського прем'єра Чу Ен-ляя, який ніби є чоловіком, який має більше зрозуміння для практичних справ, ані ж його однопартійці з китайської верхівки, зайняті партійними спорами й боротьбою за владу.

Західня Німеччина й Італія проти підписання атомового договору „на віки"

Женева. — 9 травня ц. р. мають відновитись наради 17-членної Женевської конференції роззброєння, але покищо все ще ведуться переговори між Америкою і її західньо - европейськими союзниками, головно Західньою Німеччиною й Італією щодо тексту плянованого договору проти поширення атомової зброї і тому ще не відомо, чи ЗДА й Совєти зможуть до 9 травня погодитись на новий текст та пред'явити його на „Женевській конференції. Західня Німеччина й Італія востаннє зголосили застереження проти того, щоб їх підпис на тому договорі зобов'язував їх на безконечний час. Вони наполягають на своєму праві виступити з союзу, що заявиться проти поширення атомової зброї, якщо тільки Міжнародна Комісія Атомової Енерґії, яка є одною з аґенцій Об'єднаних Націй і має у своєму складі Совєти, захоче переводити у них інспекційну контролю. Взагалі — Західня Німеччина й Італія будім-то погоджуються підписати такий договір, але тільки на базі короткотермінового експерименту. Франція згори заявила, що вона такого договору не підпише — також не підпише його Комуністичний Китай. Економічно високорозвинені держави, як Західня Німеччина, Японія й Італія бояться, що той договір, запляннований як новий „міст порозуміння" між Вашинґтоном і Москвою, насправді поділить світ на упривілейовані і другорядні держави.

ЗДА відновлять постачання зброї Пакістанові й Індії

Вашинґтон. — Американський уряд рішив злагіднити ембарґо на зброю до Пакістану й Індії, проголошене у вересні 1965 року, коли ті дві держави розпочали взаємну війну. Америка постачала зброю обом тим південно-азійським державам з уваги на їхнє сусідство з Комуністичним Китаєм. Коли ж ті дві держави, замість зліквідувати свій затяжний спір за Кашмір і створити оборонний союз проти Комуністичного Китаю, почали воювати одна з одною і в тій війні вживати отриману від Америки зброю та взаємно її нищувати, Америка рішила була взагалі припинити всі дальші достави. В минулому році це рішення зм'якшено остільки, що звільнено з-під заборони вивозу такий потрібний для армії виряд, як напр., вантажні й транспортні автомобілі. Тепер рішено виелати Пакістанові частини до авт і літаків американської продукції, що їх має Пакістан. Однак заповіджено, що внедовзі Америка почне доставляти Пакістанові й саму зброю. На те рішення вплинуло не тільки покращання пакістансько-індійських відносин, але й те, що Пакістан почав шукати собі іншого постачальника зброї, знайшовши його найлегше — в Комуністичному Китаї. Таким чином Пакістан закупив вже танки й бомбардувальники в Комуністичному Китаї. Проте Пакістан раз-у-раз стукає до дверей Америки, радий купити в неї зброю на базі довготермінового кредиту. Пакістан усе ще є членом прозахідного Південно-східнього азійського оборонного союзу.

У Львові відбулися величаві похорони Олени Кульчицької

У приватному листі зі Львова інформують, що там у п'ятницю, 10-го березня, львівське українське громадянство відпровадило на вічний спочинок мисткиню проф. Олену Кульчицьку, яка померла 8-го березня на 90-му році життя (нар. 15-го вересня 1877 р.). Похорони відбулись з музею українського мистецтва, якому Покійна подарувала коло 3.000 (трьох тисяч) своїх праць. В похоронах взяло участь все українське громадянство міста Львова й околиць; приявні були не лише старші, але й багато молоді. Напереді молодь несла 42 вінки, з яких більшість була оформлена по мистецьки. Похоронний похід ішов повільним кроком з музею аж на Личаківський цвинтар у великому порядку. Спершу домовину з тілом Покійниці везли на відповідно прибраному відкритому авті, а потім несли на раменах аж до гробівця. По дорозі грали дві оркестри — одна військова і одна громадянська; в музеї і на цвинтарі співав хор „Трембіта". Такого здвигу народа Львів дотепер не бачив; похід ішов цілу годину. Тіло з домовиною зложено в гробівці, де раніше похоронено Маму Олени Кульчицької і її молодшу сестру Ольгу, що померла в 1940 році.

„УКРАЇНСЬКА ГОДИНА" В АМЕРИКАНСЬКІЙ ШКОЛІ У ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З ініціятиви групи українок — учениць середньої католицької школи ім. св. Алоїзія, сумівок Галини та Ірини Палій, у четвер 13-го квітня має відбутися спеціяльна „Українська Година" для американських учнів, щоб вони мали нагоду познайомитися з Україною. У програмі — зразки української музики і танців, деклямації українських поезій в перекладі на англійську (Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки).

Богдан Коваль загинув смертю героя в бою проти комуністів у В'єтнамі

Сл. пам'яті Богдан Коваль із Клифтону, який загинув смертю Відважних у В'єтнамі.

Клифтон, Н. Дж. — У понеділок 11-го квітня П-во Станислав і Галина Ковалі у цім місті одержали телеграму від Міністерства Оборони ЗДА, в якій сповіщалось, що їхній син Богдан Богдан Коваль 1946 р. народження, в Зах. Німеччині, загинув смертю героя в боротьбі проти комуністів на полях Південного В'єтнаму. Розрадити глибоко потрясення горем батьків та двох братів загиблого, Івана і Михайла, прийшли рідні й знайомі, а також довгорічний секретар - організатор 42 Відділу УНСоюзу в Пасейку, Петро Головачук, який по Другій світовій війні присвяиав усю цю працьовиту і чесну українську родину до УНСоюзу. Хоча УНСоюз, згідно із умовою про обезпечення, що його мав сл. п. Богдан Коваль, не мав би виплачувати обезпечення в такому випадку, однак обезпечення є виплачене повністю. Про смерть Богдана Коваля було також повідомлення в „Ню Йорк Таймс" з 11-го квітня, у списку загинулих вояків у В'єтнамі. Сл. п. молодий, багатообдарований юнак Богдан Коваль ходив до середньої і парафіяльної школи у Клифтоні, відвідував Церкву св. Николая в Пасейку, був зразковим сином доброї родини. Понад півтора року тому його було покликано до війська, а близько трьох місяців тому він уже був, як вояк-піхотинець американських збройних сил, у Південному В'єтнамі. Ворог напав на його невеликий відділ з засідки. Сл. п. Богдан Коваль був свідомий, на яку боротьбу його послали і чому він мав змагатись із зброєю у руці — він був свідомим українцем і релігійною людиною. Зазначимо, що як під час Першої світової війни, так і під час Другої світової війни, антикомуністичної війни в Кореї та антикомуністичної війни тепер у В'єтнамі — Український Народний Союз хоча міг би за законом не виплачувати обезпечення по членові, що загинув у бою, — постійно і без жодних зменшень суми виплачував та виплачує повні обезпечення родинам Упавших Героїв на полі бою за свободу.

У щоденнику „Нюарк Івнінг Нюз" з 11-го квітня є світлина Богдана Коваля та зацитовано уривки з його листів. У одному цей відважний Вояк писав: „Не турбуйся про мене, батьку, я б'ю комуністів наліво й направо." В останньому листі додому Богдан Коваль сповіщав: „Ще 103 дні і я буду вдома." „Геральд Нюз" із Пасейку, з 11-го квітня, також помістив світлину і вістку про смерть Б. Коваля.

Вічна пам'ять героєві антикомуністичної війни!

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

В УВАН — ДОПОВІДЬ ПРО М. ДРАГОМАНОВА

Ню Йорк. — В домі УВАН відбудеться Наукове Засідання, присвячене 125-річчю народження Михайла Драгоманова. Доповідатиме д-р Іван Лисяк - Рудницький: „Справа „Реґабілітації" Михайла Драгоманова у Радянському Союзі". Засідання в неділю 16 квітня, о 6-ій год. вечора.

ДОПОВІДЬ ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ ПРО ВІДВІДИНИ ЕВРОПИ

Ню Йорк. — Заходом 28-го Відділу СУА в Нюарку, у неділю 16-го квітня, в Ірвінґтоні відбудеться о 4-ій г. дня доповідь п-і О. Соневицької „Рим — Париж: враження і спостереження". Рівночасно там же, в УНДомі, 140 Проспект Аве., в Ірвінґтоні, Н. Дж., буде виставка картин українських мистців, яку коментуватиме проф. Д. Горняткевич.

УКРАЇНКА ВИСТУПИТЬ В СИМФОНІЧНІЙ ОРКЕСТРІ У КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — На спонзорованому фірмою „Амерікен Ерляйн" концерті по запрошенню у Карнеґі Голл 20-го квітня виступатиме Симфонічна оркестра з 90 учнів високих шкіл ЗДА, Канади і Мексики. В оркестрі, як єдина українська і єдина із своєї школи Мюзік енд Арт гайскул у Ню Йорку, виступить молода студентка музики п-а Хризанта Зубрицька. Хоча вона студіює фортепіяно, однак у цьому концерті, який передаватиметься через радіо о 8 г. 30 хв. вечора, виступатиме, як солістка-арфістка. Ширшій публіці вона відома в Ню Йорку, як акомпаніяторка хору „Молода Думка". 10-го травня Хризанта Зубрицька виступатиме в складі „Олд Сити Оркестрі" в залі філярмонії, у Лінкольн Центрі, і той концерт буде трансмітуватись через телевізійний канал ч. 2. П-во Зубрицькі і їхня обдарована дочка належать до 194-го Відділу УНСоюзу.

ХОР „ПРОМЕТЕЙ" ВИЇЗДИТЬ В ТУРНЕ ПІД ПАТРОНАТОМ КАНАДІЙСЬКОГО УРЯДУ

Торонто. — Чоловічий хор „Прометей" у складі понад 50 осіб, під диригуванням мгр. В. Кардаша виїздить на концертове турне в Західню Канаду, з нагоди 100-річчя державности цієї країни. Патронують у цьому турне хору Торонтського Осередку СУМ: Комісія Сторіччя Канади, Міністерство Освіти Онтаріо і Канадійська Рада Народного Мистецтва. Разом з „Прометеєм", в турне виїздить танцювальний ансамбль „Верховинці", під мистецьким керівництвом Ярослава Клуня. Виступи відбудуться 14, 15 і 16 квітня у Форт Вільямсі, у Вінніпезі та Едмонтоні.

11-РІЧНИЙ ПІЯНІСТ - ЛАВРЕАТ БОГДАН СПЕРКАЧ ВИСТУПИТЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — У неділю 13-го квітня, в залі Етикал Сосайті, 1906 Ріттенгауз сквер, о 6-ій г. вечора виступить з індивідуальним речіталем одинадцятирічний піяніст Богдан Сперкач із Маямі. Він є лавреатом першої нагороди на всеамериканському фортепіяновому конкурсі в Остин у Техасі в 1965 р., як соліст, із Маямської Симфонічної оркестри. Богдан Сперкач прибув на виступ до Філядельфії на запрошення Літературно-Мистецького Клюбу. Він грає, крім світових композиторів, Скерціно оп. 44 А. Рудницького. Концертовий етюд В. Косенка та „Український танок" Шутя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Демонстрації

Під час подорожі віце - президента Гюберта Гомфрі по столицях Західньої Европи — всюди, за винятком Бонну, зустрічали його ворожі Америці групи демонстрантів. Їх було небагато, складалися вони здебільша з комуністів та „бітників" і напевне не віддзеркалювали політики своїх урядів, так само, як американські демонстрації недолітків, „в'єтніків" та „пєсніків" не віддзеркалюють настроїв і поглядів величезної більшости американського громадянства. А втім, ця незначна меншість своїми голосними виступами у поганій справі притягає до себе увагу міжнародної преси і, хоч не всилі змінити актуальної політики Уряду, все ж є деяким політичним чинником. Знаючи це добре, комуністи й різношерсті пацифісти тому й організують щораз нові демонстрації.

Куди більші, бо добрі і шляхетні цілі для демонстрацій мають українці. У добі „будування мостів" Америки до комуністичного Сходу американські українці могли б звернути увагу незорієнтованого американського громадянства, як і керівних кіл цієї країни, на те, що ці „мости" є насправді скріплюванням московсько - большевицького режиму, який тримає в підневільному стані 200 мільйонів своїх громадян і стосує спеціяльну екстермінаційну політику супроти не - російських народів, в першу чергу українського народу. Можна б пригадувати американському Урядові і громадянству, що велике гасло про „неподільність волі", що його ось знову пригадав президент Джансон, привітавши з приїздом Г. Гомфрі, треба застосовувати не тільки до В'єтнаму й інших південноазійських чи африканських народів, але й супроти поневолених Москвою народів, передусім супроти народу українського, який перший упав жертвою московсько - большевицької аґресії близько 50 років тому.

Такі й подібні побажання та вимоги до Уряду ЗДА висловлюються в нашій пресі, оформлюються в резолюції на наших зібраннях, але переводяться добрі і славні традиції публічних демонстрацій американських українців, як це було колись, наприклад, у 1933-му році, як ЗДА нав'язали дипломатичні відносини з СССР, чи — відносно недавно — з нагоди відвідин Хрущова в Америці, хоч не перевелися нагоди. Ми — можна б сказати — каригідно занедбали таку золоту нагоду для наших публічних демонстрацій, як їх дає кожного року в липні Тиждень Поневолених Націй та багато інших подібних. А замість демонстрацій, тут і там групи людей влаштовують приязні зустрічі з „рідними братами", що їх висилає до нас у недвозначних цілях окупаційний режим.

Нову велику й єдину в своєму роді нагоду для нашої могутньої демонстрації повинен дати Світовий Конґрес Вільних Українців, що відбудеться в Ню Йорку, осідку Об'єднаних Націй, в листопаді цього року. Відповідні заходи в цій справі вже пороблені і треба сподіватись та докласти всіх сил і зусиль, щоб ця нагода була вповні використана і щоб нас знову почув світ.

Заперечення свободи

Комуністична преса на тисячі ладів і відмін згадувала й згадує про символічну Статую Свободи в нюйоркському порту, мовляв, статуя-символ є — а свободи немає. Тим часом, ніхто, мабуть, так не використовує безвідповідально свободи в ЗДА, як американські комуністи. Підбадьорені рішенням Найвищого Суду, що вони не мусять реєструватись, як аґенти чужої держави, нечисленні американські комуністи зчиняють дедалі голосніший галас. Особливе полювання вони провадять на молодь, зокрема студентів. Маскуючись „мирними" гаслами, вони намовляють студентську молодь відмовлятись, нібито в ім'я миру, від військової повинности, від пошанування університетської влади і академічних законів, а в своєму виданні „Воркер", яке розповсюджують по студентських містечках — закликають вступати в лави комуністичної партії.

Нещодавно комуністична облава на молоді недосвідчені душі мала місце у багатотисячному Бруклинському коледжі, де студіює також чимало української молоді. Комуністичні аґітатори, користуючись свободою у цій країні, роздавали свій пресовий орган „Воркер" з 9-го квітня, де в котрий то вже раз надруковано текст заяви про вступ до компартії — треба лише вписати своє ім'я . . . Молодь брала газету і не без цікавости читала передруки з московської „Правди", зокрема заяву якогось совєтського комсомольця, що він хоче „бути там, де труднощі, і в ім'я комунізму — переборювати ті труднощі" . . . Молоді імпонує ідеалізм і, можливо, якась недосвідчена одна чи друга душа стане жертвою дезінформації, неправди, лицемірства. Коротко — комуністи в ЗДА починають широкий наступ на молодь, поборювачі елементарних людських прав — виступають в ролі захисників прав . . .

Живучи тут, у країні найбільших демократичних свобід, ми своєю конкретною працею маємо протиставитись тим розкладовим чинникам, які стремлять до заперечення власної Батьківщини і заперечення власної ж свободи.

ДО 100-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АЛЯСКИ

У травні 1867 року в Петербурзі російський цар Олександер II підписався під документом, що не давав і не даватиме спокійно спати Москві, без огляду на чергову зміну її кольору: Росія продала Аляску та Алеутські острови („Російську Америку") урядові ЗДА за 7 мільйонів 200 тисяч долярів. Ціна була сміховинно низькою: один квадратовий кілометр території коштував американському урядові... 5 долярів! Далекозорість і державний розум виявив тогочасний міністер закордонних справ ЗДА Севард, придбавши багатющу територію для Америки, хоч багато американців не розуміли тоді його мудрого кроку, називаючи всю ту справу „божевіллям Севарда"...

Як дійшло до того, що далека Аляска та Алеутські острови потрапили в московську кишеню?

Московське царство від своїх початків дивилось ласим оком на Схід, ідучи шляхом найменшого опору, розчищаючи собі шлях списами й луками там, де не було вищої державної організації. Після того, як ватаги Єрмака розбили татар і захопили Сибір у 1581-му році, московська експансія набрала ще більшого розмаху. Московські „служиві люди" рухалися на Схід „назустріч сонцю", винищували в тайзі малі племена, підкорюючи безборонних та покірніших... У 1648 р. якут Семен Дежнєв уперше переплив на малих човнах протоку, що відділяє сучасний СССР від ЗДА. Приблизно через 100 років побували там інші „землепроходці": Фьодоров, Ґвоздєв, а потім і кораблі царської фльоти „св. Петро" і „св. Павло". В 1760-их рр. на Алясці побували вже понад 50 московських експедицій, щоб „вивчити" нововідкриту країну, бити дикого звіра з цінним хутром і „покоряти інородців".

Але Москва була занадто далеко, чи, сказати краще — хотіла проковтнути занадто багато. Імперія, що закріпачувала селян, з неграмотним населенням і напівфеодальним устроєм не могла нічого дати своїм новим колоніяльним землям, не могла навіть експлуатувати загарбані у місцевих племен багатства. Московщина не могла заселити Аляску: перед продажем там жило неповна 500 підданих Російської імперії, та й між ними було більше українців і уральських козаків, ніж москалів. Росія посилала туди різні військові експедиції, збудувала кілька фортів, але все це не мало нічого спільного із справжнім освоєнням території, з експлуатацією чи навіть відкриттям велетенських природних багатств Аляски і Алеутських островів. Була створена Російсько - Американська компанія для охорони російських володінь в Америці, але й вона нічого особливого не зробила та й не могла зробити в тому напрямку, бо неграмотний велетень, якою була тоді Росія, був здібний лише завести панщину...

Що Аляска (як і Сибір) була колонією Росії, про це виразно заявив начальник морського штабу Росії великий князь Константин після поразки Росії в Кримській війні. На запитання, чи вдасться захистити далекосхідні володіння, коли б на них напала Англія, він відповів: „На випадок війни з морською державою ми не в стані захистити ті наші колонії".

Тому „цар - батюшка" і вирішив, що краще продати Аляску й Алеутські острови за 7 мільйонів долярів, аніж втратити їх задурно. Але втрата сталась так чи так: нині червона Москва ніяк не може пробачити білій Москві того торгу! Підпрягаючись до „старшого брата" і його туги за Аляскою — за 49-им стейтом ЗДА — київська „Молодь України" з 18 березня і собі, услід за московським журналом „Наука и Жизнь", додає: „Громадська думка осудила цей акт. Ось чому, намагаючись не піддавати широкому розголосу цю ганебну справу, текст угоди було надруковано лише через рік у малорозповсюдженому виданні „Дипломатичний щорічник" за 1868 рік французькою мовою. Однак, на головне питання — чи назавжди продано Аляску — дано вичерпну відповідь: НАЗАВЖДИ".

Треба зазначити, що для Америки не була якоюсь новиною купівля нової землі, нової території. Ще перед Аляскою, в 1803 р. уряд ЗДА купив у Франції Луїзіяну за 15 мільйонів долярів, а згодом у Еспанії — півострів Флориду за 5 млн. долярів. Згадувана „Молодь України", побиваючись за втраченою колонією, додає:

„.... Така ж доля мала спіткати і далекосхідні землі. І лише Велика Жовтнева соціялістична революція назавжди поклала край розпродажу наших земель. У 60 роках XIX століття такої могутньої сили ще не було. Перед Америкою стояв прогнилий царський режим, безсилий захистити свої державні території..."

Вільна американська Аляска та Алеутські острови — це одна з частин Америки, велетенська скарбниця природніх багатств, невичерпні запаси риби, лісів та — важливий стратегічний район в обороні ЗДА.

З історією американської Аляски тісно пов'язане ім'я українського діяча в ЗДА о. Агапія Гончаренка, який видавав „Аляску Геральд" англійською мовою і згодом „Свободу" різними мовами, в тому числі й українською, для населення Аляски; виступав на захист прав того населення тоді, коли Аляска ще не мала цивільної американської влади, а лише військову.

Відзначаючи сторіччя американської Аляски, ми з гордістю згадуємо й ім'я нашого видатного земляка о. Агапія Гончаренка, бо його праця була значним вкладом у розвиток американської демократії — вкладом з українського боку. (ЛП)

М. Л-ий

„КНИЖКА З РАЮ"

(1)

У мюнхенському видавництві „Дойтше Ташенбух Ферляг" появилась під цим заголовком книжка Іціґа Манґера. Написана вона мовою їдиш, тобто діялектом, який донедавна був рідною мовою багатьох мільйонів східньоевропейських жидів.

Ця мова постала в Німеччині у середньовічних часах. В самих початках жиди говорили по - німецьки зовсім так, як і німці, серед яких їм судилося жити. В часах хрестоносних походів і пошестей німецькі жиди втікали на Схід. Хоч серед слов'ян говорили вони між собою й далі по - німецьки, але з часом щораз більше засвоювали слів слов'янських народів. Тому в словнику їдиш подибуємо вже як жидівські, наприклад, такі слова: баран (баран), брітве (бритва), длонє (долоня), ґриве (грива), калуже (калюжа), кешенє (кишеня), хліпес (хлипати), комир (комар), кукавке (зозуля), стелє (стеля), літке (литка), маліне (малина), нудне (нудний), озере (озеро), сковроде (сковорода), заверухе (завірюха) і т. д.

На німецьку мову переклала цю книжку д-р С. Ляндман. Вона признається, що не знала, хто це такий Майґер, поки видавництво не звернулося до неї з пропозицією перекласти його твір. І ледве чи багато Майґерових земляків знали щось про нього, хоч у самому Ню Йорку живе два мільйони східньоевропейських жидів.

Майґер народився 1901 р. у Чернівцях. На 27-му році життя переїхав до Румунії, опісля до Польщі, де жив до 1939 року. В 1939 р. втік до Парижу, 1940-го — до Лондону. В 1951 р. внеміґрував до З'єднаних Держав і тепер живе в Бруклині життям самітника.

Серед жидів існує леґенда, згідно з якою ще не народжені діти — живуть як янголи у раю. Перед тим, як появитися на світ, себто народитися, їм дають „щутка" в ніс, щоб забули про рай, і про те, що були янголами.

Текст Майґерової книжки густо переплетений віршами в дусі народних пісень.

Шкільний товариш Шмуля Абе, героя повісти, Пісерль Зальмен, підслухав у раю, як янгол Симан Бер у коршмі „Під Праотцем Ноєм", попиваючи оковиту, хвалився, що супроводжатиме Шмуля під час лету на Землю. Пісерль порадив Шмулеві, щоб у хвилині, як Бер даватиме йому „щутка", причепив собі, заздалегідь приготований, глиняний ніс. Шмуль так і зробив.

Коли Шмуль мав уже осісти на Землі, Бер обтяв йому крила великими ножицями. Отак Шмуль народився. Він пам'ятає все про рай і в колисці оповідає, що там бачив і що переживав. Крім батька й матері, слухають його оповідання рабін, кантор і багатий Горовіц. Оповідання забрало Шмулеві три дні.

Життя в раю зовсім таке, як і на Землі, з тією різницею, що мешканці раю живуть вічно. В раю бідний полатайко, як, наприклад, Пісерлів батько Шльома, живе з того, що латає бідним ангелам крила. Він заздрить земному полатайкові, бо його муки кінчаються зі смертю. Райського полатайка не кінчаться ніколи. Життя його може покращати щойно тоді, коли з'явиться Месія. Приходу Месії чекають жиди від шостого дня створення світу.

На райській леваді, яку Шмуль бачив з вікна Пісерлевої хати, пасеться товстелезний бик, званий „месіянським", бо як прийде Месія, цадики заріжуть його, спечуть і з'їдять на бенкеті. (В Галичині по жидівських хатах можна було бачити кольоровий образ, на якому власне був зображений такий бик серед трави та квітів, а побіч чубатий птах „вудвуд", якого наші люди звали „жидівською зозулею").

Одного разу обидва хлопчаки - ангели полетіли оглянути латифундії царя Давида. Впустив їх туди Давидів пастушок Ляйбеле. Цар був дуже багатий, цілісінький день грав собі на гарфі, співав або походжав по полях з короною на голові й дивився, як працюють для нього його ангели - робітники.

Приятелі опустилися трохи нижче, щоб краще приглянутися цим ангелам. Вони працювали в сорочках, спущених поверх штанів; одні орали, другі сіяли, великі краплі поту спливали їм із чола.

Коли Шмуль і Пісерль злетіли ще нижче, вони почули сумний спів: „День-у-день гонять нас крізь вікно на роботу! Зозуленько, свідку нашого гарування, понеси наші жалі до Бога. Оремо поле, жнемо збіжжя, а нашим дітонькам приносимо лише один голод. Зозуленько, свідку нашого горя, понеси наші тихі жалі Господеві!"

— Чому їх пісні такі сумні? — спитав Шмуль.

— Глянь, як вони живуть, то не треба буде питати! — відповів Пісерль і вказав пальцем на низенькі хати-ліп'янки, пошивані соломою.

— Чому ж це так?

— Бо й у раю не для всіх рай! — З ліп'янок доходив плач голодних немовлят. — Їх доглядає нянька Брайне, годує молоком.

— Відкіля ж у неї стільки молока?

— Ти дурний, вона розпускає його водою.

— А що ж Давид?

— Що? Забавляється з Абігою, а як вона спририкриться йому, залицяється до селянських дівчат - ангелів.

Наступного дня навідалися приятелі до Давидового пастушка Ляйбеле, який у горах пас вівці. Коли вони наблизилися, Ляйбелів пес став гавкати на них. Шмуль злякався.

— Не бійся, він не кусає, лише гавкає — це ж жидівський пес.

Коли стемніло, пастушок загнав вівці в кошару і приятелі полетіли з ним оглядати Давидів мармуровий палац.

Коли вибила 12-та опівночі, причвалав на білому коні якийсь вершник. Зліз із коня коло самого палацу і почав викликати Давида на двобій, голосно його ганьблячи. Це був Савл. Давид прокинувся, вийшов на бальпкон і сказав: „Чого хочеш, чого нервуєшся, не даєш мені спати! Сідай на коня і їдь собі геть!" Савл кричав чимраз голосніше, вимагаючи, щоб Давид віддав йому корону. Давид очевидно звик уже до таких нічних відвідин, вернувся спокійно у свій палац, а Савл від'їхав у засвіти.

(Продовження буде)

Д-р Михайло Данилюк

„НАГАДАЙ, БАНДУРО..."

15-го квітня громада Шикаґо, одна з найбільших громад нашого поселення, влаштовує незвичайний, як на наші еміґраційні умовини, ювілейний концерт. У цьому концерті візьмуть участь мистецькі сили кількох осередків ЗДА та Канади і до того ж влаштовується його людині ще за його життя. Це у нас, на жаль, рідкість.

Громада Шикаґо відзначає 60-ліття відомого, у своєму жанрі єдиного, мистця - композитора, бандуриста, віртуоза і диригента — Григорія Трохимовича Китастого. Що може бути теплішим і приємнішим, як виявлення пошани і признання людині ще за її життя? Зокрема людині тонкої душі, глибоких почувань, високих полетів, яка винесла на своїх плечах синтезу кількох століть народного музичного мистецтва поза пересічність, будень і сірі злидні нашого життя....

***

Хоч скільки б не працювали дослідники над питанням поширення бандури в її різних формах залишиться завжди ясним, хто і коли виніс наш чудовий інструмент поза Україну, в широкий світ.

Незабутня чотирнадцятка мистців, Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким керівництвом Г. Китастого — це ж та перлина нашого мистецького світу, що разом із вітрами Полтавщини, сонцем, відбитим у золотих верхах Києва, гомоном степів і порогів Дніпра винесла нашу бандуру в широкий світ, ще далі розвинула цей жанр музики і закріпила її багатьма вогнищами у численних країнах нашого поселення.

Нині вже маємо довгий ряд менших і більших гуртків бандуристів по широкому світі, ансамблі бандуристів молоді, навіть дівчат. Десятки добірних хорів, численні співаки й диригенти не можуть обійтися без нот Капелі Бандуристів, а серед них композицій самого Григорія Китастого. Відносно кобзарського мистецтва на чужині можна б заризикувати твердження, що якби нам доля не послала Капелі Бандуристів Китастого у післявоєнному часі, то поширення бандури не досягнуло б такого розмаху, не дійшла б вона на такий високий щабель.

Різні етапи проходила Капеля Бандуристів у вільному світі. У творчому шуканні вона міняла жанри, наголоси, програми, іноді людей. А все ж залишилась такою, якою винесли її вітри з України — незмінною одиницею кобзарського мистецтва. Треба щей додати, що такою одиницею, як під сучасну пору не має Україна при всіх проклямованих „від лигах", якщо взяти до уваги висоту мистецького рівня, рівнородність жанру і програм, величину ансамблю. В багатьох місцевостях України платівки Капелі Китастого, награні у вільному світі, слухають люди в таємній майже побожності . . .

***

Композитор Григорій Китастий виріс із золота полтавських ланів, що, як сказав поет, розлилося з вулканів козацьких могил, але, виростаючи — він став сином київської консерваторії, кляси бандури, ще у часи короткого подиху відродження двадцятих років. Від того, либонь, часу, якщо не раніше, бандура стала його другою душею.

Пройшовши через німецький концентрак, з якого врятуватись удалося лише чудом, струснувши капелею Бандуристів Західню Україну і столиці західнього світу, розгойдавши піснею нашу еміґрацію за десяток років — сьогодні живе композитор у віддалі від великих сцен. Буває і такий період творчости у мистецтві. Бо він безперечно, далі творить, хоч і живе скромно із засобів своїх рук, працюючи . . . на фабриці

— Невже це все, що великому бандуристові винна наша громада? — якось вирвалось питання при візиті скромного приміщення композитора.

— Я не знаю, друже, що і хто мені винен. Але я знаю, що таки я нікому й нічого не винен . . . Я винен тільки свою душу і знання ось цій! — І він показав на бандуру, що лежала біля піяніна. — А разом із нею ми винні все, що маємо у нашій силі, нашому мистецтву і нашому народові . . .

Мистці бувають химерні не тільки тому, що вони мистці. Їм, у їх химерності, часто помагає лиха доля. А часами — просто припадок.

Ось було приємно довідатись, що велика громада Шикаґо вшановуватиме Г. Китастого, але й боляче було почути, що якась частина цієї громади відтягнулась від святкування. Во, бачите, при якійсь нагоді мистець перекинувся кількома словами з іншим мистцем, який був тут переїздом із України і якого він не бачив майже тридцять років. Хто знає, може Китастий справді „злочин" поповнив? Тож не треба святкувати!

У свята чи без свята, з нагоди ювілею чи без нього — послухайте бандуру в руках Григорія Китастого, як диригента, як композитора, як соліста, інструменталіста. І скажете, що воістину ви нічого подібного таки не чули. І скажете, що воістину ви почули те, про що вам композитор говорив.

Чули ви вже перед тим колядки, щедрівки або церковну музику під бандури? Хто не знає „Маршу Україна", який уже став чи не народною піснею? Чи ж не чути трагедій Карпатських Січовиків у його пісні? Не відчувається вітру кінноти Тютюнника в поході на Київ? А ряд козацьких та народних пісень в аранжуванні для бандури — чи не посилає - морозу поза шкіру, чи не зачіпає найтоншу нитку душі? На академіях виставляємо портрети Шевченка або Петлюри, але таких нерукотворних портретів, які створив Китастий на бандурі Шевченкові і Петлюрі — українське мистецтво ще не бачило . . .

Про те, як не забути нашої чудової Батьківщини — розкаже пісня „Нагадай бандуро", а про те, як за нею можна ніжно і боляче тужити — оповістить дзвінкими сльозами струн пісня „Як давно". Навіть без слів можна відчути Україну, якщо до глибини кожного звуку вслухатись у суто інструмен-

(Закінчення на сто. 3-ій)

о. Іван Гундяк

З ПОДОРОЖНІХ СПОГАДІВ

(6)

З Петром ми виїхали до наших готелів. По дорозі я вже звав його принцем, а він на те: „Я така сама людина як всі інші, але шаную свій нарід і працею заробляю на прожиток". Він дуже увічливий, і тепер я з ним обмінююсь листами. Він одружений з росіянкою, в них одна доня, живуть у Міляні, в Італії. На Різдво прислав святочне привітання, підписане „Принц Петро і принцеса Дарія Драґадзе". В листі з 6 березня ц. р. писав, що його стаття про Патріярхію буде скоро вміщена в „Лайфі", а Патріярх майже напевно відвідає цього року Папу, так що „наші Церкви і всі християни ще на один крок наблизяться до співжиття".

Патріярший Синод. Прощання

У понеділок 5-го грудня зібралось дванадцять митрополитів на засідання Синоду, яке розпочалося в саме полудне. Я думав, що будуть радитись, як українці, до півночі. Але точно о другій годині по полудні засідання скінчилось і всі пішли на обід.

Після обіду Патріярх знову покликав мене до кабінету. Він спокійний, зрівноважений, хоч не легко йому і Церкві під турецьким режимом, який завзявся його виселити. Однак, лише здалеку натякає: „Несемо тяжкий хрест, тільки на Бога наша надія". З жалем оповідає, що від 1454 року Патріярхія переносилася з місця на місце, поки не опинилась на Фанарі. „Молимось і віримо, що настануть кращі відносини".

Прошу його благословити мене в дорогу, бо наступного дня ранком маю відлітати до Німеччини. Покликав секретаря і сказав йому оплатити мій рахунок у готелі. Випрошуюсь, мовляв, я приїхав на свої засоби, мене ще стати розплатитись. На те Патріярх: „Ти мій гість, отче Іване, я радий, що приїхав відвідати мене, старого. Господь відає, чи ще побачимось. Нехай Бог провадить тебе і благословить. Завтра тебе відвезе мій шофер на летовище". Поблагословив, поцілував у голову, а руки таки не дав поцілувати. З подякою, глибоко зворушений, я вийшов. Внизу у два ряди вишикувалась прислуга і теж прощалась, приймаючи від мене подарунки, як велить звичай.

У вівторок о шостій годині ранку по мене зайшов о. диякон Павло, і ми з ним поїхали на летовище. Тут о. Павло вручив мені дві пачки солодощів — подарунок Патріярха.

До Мюнхену у Париж

Відлітаю знаменитим літаком німецької Люфтганзи до Мюнхену. Зупиняємось коротко на летовищі в Атенах і далі в дорогу. Знайомлюсь з грецьким комерсантом, який їде до Фінляндії — продає тютюн. Він був виселений турецьким урядом з Істанбулу так, як і тисячі інших греків. Оповідає, скільки переслідувань їм довелось пережити включно з експропріяціями. Розбрелись, шукаючи притулку в Греції і інших країнах. Така ж доля судилась тисячам моїх земляків, кажу, які теж покидали Україну, придавлену совєтським режимом.

Прибувши до Мюнхену, я зайшов до Української Централі при Дахауерштрассе. Сердечний інж. А. Мельник порадив, в якому готелі зупинитись. Тут теж канцелярія УНРади, в якій я зустрів інж. Андрієвського, оо. прот. Паладія Дубицького і Федора Луговенка, ген. Шраменка та інших земляків. Простуджений зайшов до Харитативної Служби, де д-р Пневич оглянув, обстукав мене і приписав знаменитий лік.

На другий день до Мюнхену приїхали Владика Мстислав і о. прот. Весоловський. Вони відвідували Митрополита Никанора в Карльсруге, українців у приюті для старших віком людей в Дорнштадті, яким Владика залишив подарунки від нашої Церкви, а також роздобув від п-ні Мощенко цінні рукописи і бібліотеку і 4 тисячі писанок з різних околиць України, що залишились після смерти її чоловіка.

Упродовж трьох днів ми мали нагоду відвідати український відділ „Радіо Свобода", де мали розмови з пп. М. Дяковським, ред. Добрянським і М. Герусом, які гостили нас обідом. Гостювали в домі п. Миколи Лівицького і його милої дружини, а пізніше угостили їх вечерею в ресторані „Балкан". Владика і о. Весоловський вибирались до Еспанії і радили мені туди з ними поїхати. Однак, мене тягнуло додому, а до того вичерпувались доляри, отже я поїхав до Парижу.

В Парижі з трудом добився до редакції „Українського Слова", де познайомився з інж. Созонтовим, який того ж вечера головував на зборах української громади, що одноголосно схвалили протест проти переслідування Совєтами українського народу і його мови.

В неділю 11-го грудня служив Літургію з о. М. Єреміївим у церкві св. Симона і з ним же на цвинтарі помолились при могилах сл. п. Митрополита Полікарпа і ген. Омеляновича-Павленка. У понеділок поїхав на інший цвинтар помолитись при могилі сл. п. Гол. От. Симона Петлюри і оглядав місто, що на його вулицях ще залишились совєтські прапори, вивішені попереднього тижня під час візити совєтських гостей.

У середу покинув Париж, непривітний тим, що при закупах американцям ставлять високі ціни. В год. 2.30 літак приземлився на летовищі Кеннеді. Перевіряють документи і пропускають без перевірки баґажу. На мене вже ждуть мої — доня з зятем і двома синками, які радісно галасують „Діді! Діді"! Як же радісно знов бути зі своїми найдорожчими!

Зять повіз нас до свого дому в Скач Плейнс, Н. Дж. де я заснув і спав чотирнадцять годин. Подорож виснажила мене дощенту.

Повернувся до Картерету і зараз же зайшов до нашої церковці подякувати Богові за щасливу подорож.

(кінець)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA 41, Pa.

Вашінґтон, Д. К.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ РОКОВИНИ

В цьому році вшанування пам'яті Тараса Шевченка в нас започаткували представники наукових закладів НТШ і УВАН. З їх ініціятиви 4 березня відбулась академія, на якій вислухано двох наукових доповідей, присвячених Шевченкові. Одну виголосив з рамени НТШ голова Шевченського Комітету професор Смаль Стоцький: „Семантичне значення слова „слава" в Шевченкових творах". Доповідач вияснив, як Шевченко вживав цього слова для визначення різних понять. Одно з найвищих значінь цього слова Шевченко відносить до тих, що борються за волю свого народу. Доповідач подав приклади того, як комуністична цензура „виправляє" Шевченка для того, щоб зробити слово „слава" відповідним комуністичній ідеології, а також навів приклади на те, як це слово „слава" глибоко увійшло в життя українського народу. Маємо коло 50 імен, які походять від слова „слава". Доповідь професора є цінним здобутком шевченкознавства.

Другу доповідь з рамени УВАН зробив голова Вашінґтонської філії УВАН д-р О. Повстенко. Це була цікава доповідь з циклу шевченкознавчих студій, яка показала постать Тараса не тільки, як поета, але і як видатного маляра і знавця архітектурних історичних пам'яток України. Ця епоха в житті поета досі мало досліджена. Треба бути вдячним п. д-рові Повстенкові за те, що він себе присвятив цій ділянці шевченкознавства. Шевченко приїхав в Україну і захопився її минулим та почав збирати матеріял, щоб видавати мистецько - літературний журнал „Живописна Україна". Частину цих матеріялів за допомогою діяпозитивів показав доповідач. Він сказав, як московські мистці використали для себе мистецький матеріял Т. Шевченка. Доповідь проф. Повстенко доповнював діяпозитивами, які ілюстрували мистецьку творчість Кобзаря. Шкода, що за браком часу не міг доповідач довше зупинитись коло окремих діяпозитивів. Збори висловили побажання, щоб ці доповіді були надруковані.

Академія відбулась в залі православної громади у Вашінґтоні.

Об'єднання Українців Вашінґтону, відзначаючи день смерти Тараса Шевченка, 12-го березня влаштувало Шевченківський концерт в Пілігримівській церковній авдиторії коло пам'ятника Т. Шевченка. Концерт розпочато співом американського гимну та „Заповіту" у виконанні мішаного хору під керівництвом п. Ю. Філіпова.

Головним промовцем був голова Об'єднання Українських Письменників в екзилі проф. Г. Костюк. Тема його доповіді була: „До вічних джерел Шевченкових ідей". Доповідач промовляв добре й змістовно, хоч з окремими його висновками не завжди можна згодитись, суперечним є міт про те, що революцію в Росії започаткували українські вояки Волинсько і Литовських полків, які стояли в Петрограді. Справа в тім, що такі полки мирного часу в Петербурзі були й комплектувались людьми високого росту, бо це були ґвардійські полки. Серед українців також були люди високі, то вони також попадали до цих полків. Але ті полки були на фронті. залишились запасні полки, які комплектувались за територіяльним принципом і туди українці вже не попадали. Відмовились стріляти в демонстрантів саме ці запасні полки. Росіяни, щоб не брати на себе відвічальности за криваві дії революції, радо перекладають її на інші народи бувшої царської Росії. Впрочім, ці та інші мої зауваження ніяк не можуть поменшити значення солідно та цікаво опрацьованих висновків доповіді.

Крім цієї основної доповіді, була ще доповідь в англійській мові на тему: „Шевченко в історичній перспективі", яку виголосив доцент університету І. Ґадяк. Молодий поет М. Царинник з глибоким почуттям відчитав Шевченкове „Посланіє". Пан Царинник читав виразно й кожне слово можна було легко схопити. Це також є мистецтво, щоб вміти читати нібм звичайно й одноразво захоплювати цим слухачів.

Треба відмітити тут, як досягнення Українців Вашінґтону, — існування квартету бандуристів. Члени цього квартету досить заанґажовані працею, виконують окремі громадські навантаження й одночасно провадять систематично навчання й репетиції співів та гри на бандурі. На цій академії квартет виконав дві пісні: „Сонце заходить" муз. Роздольського та „Зоре моя вечірняя" муз. Степового. Це є велике досягнення квартету, який за короткий час зумів підготовити репертуар до виступу на сцені.

Мішаний хор, невеликий числом, але з великим успіхом виконав три пісні: „Світе тихий" — Давидовського, „Ой три шляхи" — Людкевича й „Думи мої" — Воробкевича.

Співом українського національного гимну цю симпатичну Академію закінчено.

Приємно і те, що на академії була й наша молодь.

П. Ч.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

КОНЦЕРТ МАРІЇ ЦІСИК

В неділю 2 квітня, в приміщенні Українського Інституту Америки відбувся піяністичний вечір Марії Цісик, який ще раз довів, що ця молода піяністка, яка вже стала помітною силою в нашому суспільно - музичному житті, буде повноцінним українським музикою. Роки навчання, які почалися у В. Кіпи, продовжувалися в УМІ, в Р. Савицького й закінчилися клясою Мюнца в Джуліярді, — не пішли марно. Так цей вечір, як і ціла виконавча й педагогічна діяльність Марії Цісик мають виразно професійний характер. Набуття професійности було для неї річчю можливою, лекшою, як для інших, завдяки зростанню в родині професійного музики - батька, відомого скрипаля, проф. В. Цісика, але спостерігаючи поступ Марії Цісик треба признати, що свої успіхи завдячує вона передусім власній упертій праці над розвиненням своїх здібностей.

Програма концерту складалася з речей, якими Марія Цісик закінчує цього року Джуліярд і тому, мабуть, тільки частина була виразним свідоцтвом власних музичних смаків і переконань піяністки. Послідовність — Бах, Барток, Брамс, Дебюссі, Шопен (академічне АБС, навіть без початкового „А") може бути свідоцтвом тільки випадковости, яка виникає, коли академічну іспитову програму переносить в концерт і це ніяк не сприяє піяністові, бо змушує його грати не тільки те, що йому найліпше „виходить", що він сам найбільше любить. Але саме це дає змогу ствердити, що високий рівень виконання такої програми ніяк не випадковий, тим паче, що як мені казали,, її улюблені творці були в другій частині програми. В останніх двох роках М. Цісик зробила незвичайно великий поступ піяністично й , особливо, музично. Я не мав змоги прослухати цілу програму і тому хочу виріжнити тільки ті речі, в яких, мені здається, піяністка повніше виявила власну індивідуальність та музичну досконалість,—це з того, що я чув. У першу чергу це Сюїта тв. 14 Бартока, річ побудована на точно вимірених контрастових співставленнях так композиційно, як і експресивно й тому ця річ ставить високі вимоги до інтуїції виконавця. М. Цісик довела, що посідає таку інтуїцію, бо це вже те, чого навчити не можна, водночас це єдине, що робить виконання справді змістовним. Таке воно цього разу й було і це найважливіше. Можна сподіватися, що Марія Цісик не тільки усе вмітиме грати, але й матиме що цим сказати. Так само в тв. 119 Брамса було чимало епізодів продеклямованих і проспіваних від музичного серця, щиро й просто. В кількох моментах треба було з признанням занотувати й подолання поважних технічних трудноців маленькими ручками піяністки. Взагалі малі руки не перешкода для розвитку піяніста, коли звертають увагу на технічний тренінґ. Хоч у Джуліярді, може, й не займалися цим, то тим більше п-на Марія Цісик і у цьому випадку завдячує свій поступ самій собі, так шляхом наполегливої праці, як і здібності сприймати та засвоїти високі музичні стандарти Джуліярду. Як педагог, я навмисне підкреслюю в першу чергу значення праці для розвитку здібностей та талантів і особливо радію, коли така праця приносить першорядні успіхи, як це можна було переконатися на музичному вечорі Марії Цісик.

О. Музиченко

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 - 2 ave.

● З Літературно - мистецького Клюбу в НЮ Йорку повідомляють, що в п'ятницю 14 квітня відбудеться там вечір, присвячений українським мистцям в сучасній Польщі. Інформаційно - аналітичне вступне слово про таких мистців виголосить мистець Антін Малюца. У музичній частині вечора — Марта Чапельська відіграє Сонату оп. 1 А. Ревуцького. На вечорі буде виставка збірки образів і графік українських мистців з Польщі. Початок о год. 8 веч.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка" і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

Листа, Ч. 17

Д-р М. Іваницький, Шикаґо	$ 8.00
Р. і А. Карпюк, Трентон	5.00
І. Квірмбах, Шикаґо	5.00
В. Лобур, Нюарк	5.00
І. Юссип, Дженнікс	5.00
В. Врездун, Парма	4.00
Н. Н. Толідо	4.00
Т Шолдра. Шикаґо	4.00
Я. Мартинюк,Лител Фоллс	3.50
В. Стойко, Вен Нуис	3.50
О. Бойчук, Даймонд Пойнт	3.00
Я. Войнаровський, Шикаґо	3.00
А. Даценко-Глева, Стратфорд	3.00
М. Драй, Таутон	3.00
В. Козіцький, Ню Йорк	3.00
М. Кравчук, Лібрук	3.00
А. Крупська, Асторія	3.00
П. Кушнірчук, Шикаґо	3.00
К. Лучка, Флорал Парк	3.00
Н. Машталяр, Варвік	3.00
Ю. Микуленко, Ню Йорк	3.00
Ю. Подгоряк, Балтімор	3.00
О. Подоляк, Піскатавей	3.00
О. Сиґіда, Нюарк	3.00
О. Стефанишин, Бруклин	3.00
О. Р. Цєплий, Дітройт	3.00
Д. Поцинтелюк Литол Фоллс	2.50
П. Бойчук, Стратфорд	2.00
М. Вербінський, Клівленд	2.00
А. Волошин, Парма	2.00
М. Дикий, Норт Тапаванда	2.00
С. Дикун, Бренфорд	2.00
В. Іванюк, Шикаґо	2.00
В. Зазуля, Лапір	2.00
М. Колтало, Торонто	2.00
П. Лавринюк, Сіеттл	2.00
Е. Лазуга, Клівленд	2.00
Я. Линтей, Ютика	2.00
І. Лукомський, Ню Гейвен	2.00
В. Мисак, Ню Йорк	2.00
В. Нищий, Ст. Луїс	2.00
В. Палідвор, Ню Йорк	2.00
І. Панчишин, Маспет	2.00
Т. Рабець, Нюарк	2.00
К. Сорокті, Рочестер	2.00
І. Струс, Елізабет	2.00
о. Б. Танчак, Ню Бронсвик	2.00
П. Шевчук, Вотервліт	2.00
Р. Юркевич, Джоліст	2.00
Н. Н., Гадсон	1.25
І. Бабяк, Філядельфія	1.00
І. Бойко, Палатайн	1.00
Т. Бутрей, Баунд Брук	1.00
К. М. Вест, Клівленд	1.00
О. Гарасимяк, Бруклин	1.00
С. Глива, Ансонія	1.00
О. Гайовська, Ірвінгтон	1.00
П. Гула, Шикаґо	1.00
І. Деркач, Шикаґо	1.00
Я. Джинджиристий, Трой	1.00
Л. Довбачук, Сомерсет	1.00
Г. Іванів, Джерзі Сіті	1.00
Р. Іваницький, Бронкс	1.00
П. Качмар, Трой	1.00
Ю. Козяк, Бруклин	1.00
А. Кострець, Сієтл	1.00
І. Кощоба, Сиракюз	1.00
І. Куниця, Кінґстон	1.00
М. Ласка, Гемтремк	1.00
С. Левкута, Вотервліт	1.00
Г. Лозяк, Мек Кіс Рокс	1.00
І. Малейкий, Шикаґо	1.00
Ю. Монастирський, Дітройт	1.00
В. Михайлів, Лос Андж.	1.00
В. Михайлів, Честер	1.00
І. Палієвич. Дітройт	1.00
В. Папіж, Дітройт	1.00
С. Пилипяк, Гендерсон	1.00
А. Розновський, Лос Анджелес	1.00
М. Романець, Філядельфія	1.00
С. Романко, Шикаґо	1.00
В. Свитак, Ню Йорк	1.00
А. Смішко, Ню Йорк	1.00
Н. Сорочинський Вінніпеґ	1.00
Л. Стецкевич, Ню Йорк	1.00
Е. Сушко, Ню Йорк	1.00
М. Тарас, Дітройт	1.00
о. А. Трешневський, Дітройт	1.00
М. Турчин, Вілкс Берр	1.00
Ц. Тухлінович, Гемтремк	1.00
М. Усик, Мек Кіспорт	1.00
М. Хлопецький, Торонто	1.00
М. Хруль, Гартфорд	1.00
О. Фірчук, Асторія	1.00
В. Черевко, Йонкерс	1.00
К. Чізняк, Клівленд	1.00
П. Шмаґала, Істон	1.00
В. Шпачинський, Гемпстед	1.00
Т. Шпур, Вілкіс Берр	1.00
І. Приймак, Ню Йорк	0.50

„НАГАДАЙ, БАНДУРО..."

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тальні твори, як „Гомін степів", „Львівські фраґменти", „Музичний момент" та інші.

* *

Доцьогочасна творчість Г. Китастого — це далеко не все, що він уже поклав на папір. Там, глибоко в душі мистця, ще багато є такого, що чекає на нотні аркуші.

Як би творчість композитора сьогодні не розцінювали, як лише великого мистця і не меншого патріота, чи може й чіпляли б йому людські слабості або погляди, на які і він має право, як людина — все ж можна без сумніву сказати, що прийде час, і його іменем будуть себе називати ансамблі бандуристів, хори, музичні осередки. І на це навіть не треба буде чекати ще 60 років...

Сьогодні ж хай „нагадає бандура", цей наш своєрідний інструмент із діяпазоном від ніжности аж до геройства, кого ми саме ще маємо поміж собою. Булоб банальним сказати: бажаємо „щастя, здоров'я і многих літ". Бо лише активна пошана і щира гордість за цю вийняткову людину можуть зробити ті „многії літа", які йому ще залишились, справді щасливими і творчими. Ні для кого іншого, а таки для нашої Батьківщини, нашої культури і нас.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в вівторок, 28-го березня 1967 року в Україні, відійшов у Вічність на 87-му році життя наш БАТЬКО, ДІД І ПРАДІД

бл. п.

ПЕТРО ЖОВНІР

В глибокому смутку:

син: Мгр. ВАСИЛЬ ЖОВНІР з дружиною ЕВСТАХІЄЮ та дітьми ДАРІЄЮ й АНДРІЄМ
син: МИХАЙЛО ЖОВНІР з дружиною ІВАННОЮ, дочкою МАРТОЮ, зятем АНДРІЄМ БАЧИНСЬКИМ та внуками МИХАЙЛОМ і АННОЮ
дочка: ГАЛИНА ЦЕЛЕХ із синами ЮРІЄМ і ОЛЕКСАНДРОМ, невісткою й внуком
дочка: МАРІЯ ДУБАС з мужем ТОМОЮ, дочками: ГАЛИНОЮ, ДАРІЄЮ й ІРИНОЮ, зятями та внуками.
син: ЄВГЕН ЖОВНІР з дружиною ІРИНОЮ, сином РОМАНОМ, дочками НАТАЛІЄЮ й МАРТОЮ, невісткою ОЛЬГОЮ та внуком
син: ЮЛІЯН ЖОВНІР з дружиною ГАЛИНОЮ, дочками АННОЮ й МАГДАЛИНОЮ, зятем і внуком.

Ділимося з Родиною і Знайомими сумною вісткою, що дня 6-го квітня 1967 р. помер в Nottingham, Англія

бл. п.

РОМАН РУДЕНСЬКИЙ

дипломований інженер-агроном, діяльний член Української Католицької Акції та старшина нашої армії, у віці 63 літ.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА

Замість квітів на могилу нашого незабутнього Приятеля інж. ЄВГЕНА ЛИЦИНЯКА складаю 20.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

Д-р В. ІВАНУСА з Родиною

КОНКРЕТНА ВКАЗІВКА

У передовій „Радянської України" з 1-го квітня „Гордість радянської людини" дано вказівку, до чого треба зводити патріотичні почуття і як їх використовувати: „Треба будувати нашу виховну роботу так, щоб любов до рідного краю, відданість Вітчизні зливалися в свідомості і справах трудящих з любов'ю і довір'ям до ленінської партії. Адже партія ввібрала в себе усе найкраще, що є в радянському народі, вона уособлює його чудові риси."

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

повідомляє, що

ВПРОДОВЖ ТИЖНЯ

від 18-го до 23-го червня 1967 року на „Союзівці", Кергонксон, Н. Й.

— відбудеться —

П'ЯТИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ КУРС УНСОЮЗУ

МЕТА КУРСУ:
а) Вищий вишкіл секретарів
б) Початковий вишкіл секретарів і урядовців
в) Вишкіл організаторів

УЧАСНИКИ КУРСУ:
Секретарі, організатори й інші відділові урядовці та особи, які є готові активно працювати для УНСоюзу, зокрема молодь. Членів Курсу одобрює Екзекутива УНСоюзу.

ЗГОЛОШЕННЯ НА КУРС: Письмове зголошення слід переслати до Головної Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Сити до **кінця травня 1967.**

ВІДКРИТТЯ КУРСУ: Неділя, 18-го червня 1967 р. год. 5 по полудні.

Кошти побуту покриває УНСоюз. Учасники курсу оплачують кошти доїзду. Члени родин курсантів можуть у часі курсу одержати приміщення на „Союзівці", користаючи зі знижкових оплат за побут. На випадок невідповідного числа зголошень, УНСоюз застерігає собі право відкласти курс на пізніше.

Окружні управи та уряди Відділів УНСоюзу повинні завчасу підшукати надійних кандидатів на відділові уряди та організаторів членів УНСоюзу й заохотити їх до участи в курсі.

ЕКЗЕКУТИВА УНСОЮЗУ

Д-р В. Шандор

Замість квітів на могилу сл. п. Яна Баті

Доба другої республіки Чехо-Словаччини в 1938-39 роках винесла на поверхню державного життя нових людей. Це було зумовлене змінами, які настали внаслідок відступлення Судетів — Німеччині, частини Словаччини й Карпатської України — Мадярщині. Одною з провідних осіб, яку в добі найбільшої кризи Чехо-Словаччини покликано до участи в проводі державного господарського життя, був Ян Батя, голова світової фірми того ж імени фабрики взуття в Зліні.

На 1939 р. Чехо-Словаччина не мала прийнятого державного бюджету, мала тільки загальний, з якого поодинокі міністерства діставали фонди згідно з конкретним запотребованням. З уваги на виімкову ситуацію, Президент дістав повновласті на два роки, на основі яких міг декретами міняти навіть конституцію. Після конституційної зміни Чехо-Словаччини на федерацію, спільними були тільки міністерства оборони, фінансів і зовнішніх справ. Решта справ перейшла до федеративних республік.

Для стабілізації захитаного господарського життя держави, покликав президент з кінцем грудня 1938 р. до життя Державну Господарську Раду, яка складалася з 65 членів. Чехія делеґувала туди 45 членів, Словаччина 15 і Карпатська Україна 5. Таке відношення відповідало приблизно й фінансовій участі федеративних республік в центральному бюджеті. Чехію в Державній Раді заступав фабрикант Ян Батя, який одночасно був її головою, Словаччину — Антін Меддерлій, директор Словацького Народного банку в Ружомберку, Карпатську Україну д-р В. Шандор як представник її Уряду в Празі.

Відкриття ДГРади відбулося в будові Сенату на початку січня 1939 р. Представники поодиноких федеративних республік виголосили відповідні промови. Відкриття було святочне, з участю членів Уряду та інших видатних осіб. Без уваги на тодішні досить невідрадні обставини, представники виголосили оптимістичні промови. Вони наголошували спільні життєві інтереси всіх трьох частин Республіки і зводили потреби своїх країн під тогочасний спільний знаменник. Промова Яна Баті була центром уваги, бо він мав визначити напрям і методи дальшого економічного, а до певної міри й політичного, життя федеративної держави. Провідною думкою його промови була засада: „ Що не є для нашої Республіки економічно можливе, не є політично здорове". Його промова викликала помітне враження і була предметом живої дискусії.

ДГРада мала для Карпатської України особливе значення. Страта головного міста Ужгороду і дальших двох господарських важливих міст, Мукачева й Берегова в користь Мадярщини, захитала нашу податкову систему та економічну спроможність краю. Карпатська Україна була в початках сказана на фінансову поміч Центрального Уряду в Празі. А ця поміч переходила через ДГРаду.

Завдання здобувати в Празі потрібні фінанси для Карпатської України, ми їх називали кредитами, припало на підписаного. Воно не було легке. Всі події й зміни були засвіжі, не було ані часу, ані можливости їх належно з чехами проаналізувати. Почуття кривди у чехів було велике, певна частина провідних чехів ще не відвикла дивитись на русина-українця категоріями минулого. Все це створювало специфічні труднощі, які в наших взаєминах треба було поволі усувати.

Тут були для мене помічними чехи, наші прихильники, яких мені вдалося згуртувати. Звичайно, вони були першими, з якими я обговорював наші потреби. Вислід таких розмов вони передавали з нашими арґументами, куди було потрібно. Таким чином ґрунт був підготований до офіційних розмов. Для історичної правди мені присмно ствердити, що у сл. п. Яна Баті я завше знаходив вирозуміння для наших потреб. Також з представником Словаччини п. А. Медерлієм ми співпрацювали в згоді.

Значення Карпатської України скріплювала й тодішня всеукраїнська державно-визвольна проблема. У зв'язку з Карпатською Україною, як частиною федерації, ідея української незалежної держави набрала в світі широкого розголосу, і її порушували не тільки на газетних шпальтах, але і в державних кабінетах. Правильно її розумів і сл. п. Ян Батя, який любив вести розмови на всеукраїнські теми. Під час таких розмов можна було з'ясувати цілу нашу проблему під соборно-державним кутом та знаходити в цій концепції достойне місце й для чехів, головно з уваги на німецьку загрозу для них. Сьогодні після майже тридцятьох років можна з певністю твердити, що не тільки сл. п. Ян Батя, але й інші провідні чехи стали нашими прихильниками, правильно зрозумівши силу й значення незалежної української держави в центрально-східній Европі.

Сл. п. Ян Батя не тільки сприяв уділюванню нам кредитів, але мав намір і капіталом концерну фірми Батя допомогти в розбудові Карпатської України. Він уважно слідкував і за тими міжнародними фінансовими кругами, які були охочі тоді уділити для Карпатської України міжнародньої позички. На прикладі Карпатської України можна наглядно бачити силу й значення української державно-визвольної ідеї, коли вона стає в світі політично актуальною.

Сл. п. Ян Батя був один із тих, які сприяли цій ідеї та її активно піддержували.

На листа до Яна Баті прийшла коротка і сумна відповідь, що він помер 23-го серпня 1965 р. в місті Баталуба в Бразилії. Нехай цей скромний спогад буде замість живих цвітів на могилу великого сина чеського народу й приятеля українського народу.

ПОМИЛКОВЕ ТВЕРДЖЕННЯ

Розповідаючи на сторінках „Радянської України" з 6-го квітня про виступи хору з УССР у Франції, С. Козак згадує про Анну Ярославну, але помилково твердить, що вона коронувалась у Реймському Соборі — будівлі Собору тоді ще не було, шлюбна церемонія і коронація відбувалась у церкві. С. Козак також пише, підкидаючи і своє слово до антирелігійної пропаґанди, що ніби французи не відвідують церков (щоб потрапити в середину Собору Божої Матері в Парижі треба прийти за кілька годин перед Богослуженням): ...„Кожне старе місто Франції має свій собор. Він завжди носить ім'я „місцевої" Божої Матері, яка мусить захищати місто і його жителів. Але ми давно звернули увагу, що не дуже багато французів відвідують свої собори. Ця думка посилилась, коли ми приїхали до міста Реймсу. Тут, як відомо, починаючи з першої половини XI століття, коронувались усі королі Франції, усі Людовики. В Реймському соборі королевою Франції стала дочка київського князя Ярослава Ганна Ярославна".

Ванкувер, Брит. Колюмбія, Канада

ЮВІЛЕЙ ТОВАРИСТВА АЛЬФА ОМЕҐА

Тут над Тихим океаном, за високими горами українське громадське життя повільно розвивається на всіх ділянках. Студентське товариство Альфа Омеґа, відзначило 18-літній ювілей свойого існування величавим бенкетом. Бенкет відбувся 21-го січня 1967 р. в Українській авдиторії, 3156 Еш, вулиці в присутності 400 осіб.

Перед бенкетом Управа Альфа Омеґа влаштувала прийняття в честь абсольвентів і патронатів, які уможливили влаштувати бенкет своїми фінансовими пожертвами.

Бенкет відкрив і проводив ним п. Ігор Старак, М. С. В., бувший член клюбу. При головнім столі почесне місце зайняли студенти, що кінчають студії в цім році в університеті, а саме, Василь Гаворд, Б. Ед, Павло Данилів, Б. А., Богдан Грицак Л. Л. Б., Данило Гузик, Б. А. Діянна Литвин, Б. А.

Після молитви, яку провів, о. Ізидор Дзядик, з Української Кат. Церкви св. Покрови, покликано до слова голову Альфа Омеґа, Голова Данило Гузик, володіючи українською мовою, підчеркнув факт, що наука для абсольвентів не закінчена, і ніколи не буде, бо тепер вони стають студентами життя. Вони мусять йти вперед з ентузіястичною вірою у високе призначення українського народу, зберігаючи свою віру і українську індивідуальність.

Як провідник студентського клюбу Данило Гузик доказав нам, що українські студенти не тратять віри й надії в себе, йдуть вперед, дивлячись на світ і на будучність веселими очима. Він казав нам, що українська молодь має добру волю і бажає стати провідними членами нашого громадського життя, та працювати в користь українського народу.

Після промови п. Данила Гузика, пані Квітка Козак зложила привіт абсольвентам, а панна Діянна Литвин, секр. Клюбу відповіла в імені абсольвентів.

Вручення відзнаки голові Альфа Олеґа Данилові Гузикові виконав п. Б. Еллен, голова департаменту історії, вищої школи в Ню Вестминстері, Б. К. Пан Еллен доповідав про українців в Канаді, про їх вклад в канадійське життя. Його доповідь прийнято рясними оплесками.

Отець А. Хруставка, парох церкви пресв. Тройці акрив молитвою офіційну частину програми. Потім слідувала загальна забава, де старші й молодші разом забавлялися.

Місцева англомовна преса звернула увагу на цей Бенкет, поміщуючи фото студенток Петрусі Гузик і Лесі Крипс, які були відповідальні за плянування бенкету.

Крім щоденних студій студенти принесли багато втіхи й радости хворим, коли вони відвідували шпиталі з колядою під час Різдвяних Свят. 3-го і 4-го березня, студенти влаштували гарну виставку українського народного мистецтва і програму пісні і танку.

Цією дорогою Бенкетовий Комітет висловлює вдячність Українській Громаді за глибоко виявлене зацікавлення і моральну поміч для товариства, а студентам, що кінчають цього року студії, бажає всього доброго, та успіху в їх майбутній вибраній праці.

Оксанна Крипс

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 15-го КВІТНЯ 1967 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичаині місячні збори Б-ва св. Юрія — 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в домі Укр. Ам. Горожан при 847 N. Franklin. — Д-р В. Ґалан, предс., М. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го КВІТНЯ 1967 р.

СОУТПОРТ, Конн. Збори Т-ва Т. Шевченка — 84 Відд. о год. 4-ій по пол. в Українській залі. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі членські вкладки. — Т. Куян, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філморе і Онейда вул. Проситься членство брати участь у зборах. Вкладки вирівняти до 25-го ц. м. Їх можна вплачувати кожної неділі в вище згаданому місці і часі. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 83 Відд. о год. 12 дня в Укр. Гор. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Проситься вплачувати вкладки на зборах. — Р. Карбівник, гол.

ГЕМТРЕМК, Міш. Квартальні збори 20-го Відд. Т-ва Згода, о год. 1-ій по пол. в церковній залі при вул. 11700 Мк Доуґал. Є важні справи до полагодження. Проситься вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься прибути на збори, а залеглих вирівняти свої вкладки. — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Перші квартальні збори Т-ва Зап. Січ — 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Аве. Проситься членство прибути на збори. Управа.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі. 500 Галлет вул. Секретар збирає вкладки кожної неділі на обидвох відправах при Укр. Кат. Церкві на Ґранд вул. — М. Галькевич, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 5792. Перемога над левом!

Комбатанти зударилися, кожний шукаючи вигіднішого становища...

І незабаром, поки замасковані очі людини виявили здивовання, лев лежав на землі зі зломаною спиною!